

Hakemli Makale / Refereed Article

Geliş Tarihi / *Received*: 24.03.2017 • Kabul Tarihi / *Accepted*: 09.06.2017

Mardin Artuklu Üniversitesi Öğrenci Profili ve Harcama Analizi

Engin İŞ*
Suphi BALCI**
Mehmet Selman KAYAN***

Öz

Bu çalışmada Mardin Artuklu Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin aylık gelir ve harcamalarını belirlemek ve bu sayede şehir ekonomisine olan katkısını ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmada nicel desenli betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evreni, 2016-2017 öğretim yılında Mardin Artuklu Üniversitesinde kayıtlı 7582 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu Mardin Artuklu Üniversitesine kayıtlı öğrenciler arasından basit random örnekleme yöntemiyle seçilen 287 öğrenci oluşturmaktadır. Belirlenen amaçlara ulaşmak amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Araştırmanın veri analizinde betimsel istatistikler ile t-testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; en fazla harcamanın gıda ve barınmada olduğu, kültürel/sosyal etkinliklere çok fazla harcamanın olmadığı, şehrin yaşanabilir, ekonomik bir şehir olduğu görüşleri ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Mardin, Artuklu Üniversitesi, Harcama Analizi*

Mardin Artuklu University Student Profile and Expenditure Analysis

Abstract

The purpose of this study is to determine the monthly incomes and expenses of the students attending Mardin Artuklu University and examine their contributions to the city economy. Descriptive survey model is used in this quantitative study. The population of the study is composed of 7582 students attending Mardin Artuklu University in the academic year of 2016-2017. The study sample consists of 287 students selected through random sampling from different faculties. As the data collection tool, a survey form developed by the researchers is used. Descriptive statistics and t-test are employed in the analysis of the data. The results show that students spend their money on food and accommodation the most, cultural/social activities the least and it is also found that the city (Mardin) is both liveable and economical.

Keywords: *Mardin, Artuklu University, Expenditure Analysis*

* *Doktora öğrencisi, Gaziantep Üniversitesi, EYTPE Bölümü, mozaik47@gmail.com*

** *Doktora öğrencisi, Gaziantep Üniversitesi, EYTPE Bölümü, suphibalci@gmail.com*

*** *Doktora öğrencisi, Gaziantep Üniversitesi, EYTPE Bölümü, selmankayan@gmail.com*

Giriş

Bölgesel ve yerel çapta faaliyet gösteren birçok işkolunun ticari faaliyet yürütmeleri ülkemizin ekonomisinin gelişimine ve canlanmasına öncülük etmektedir. Bu ekonomik işleyiş, birçok yerin bu işlevleri ve ekonomiye sundukları iş kollarıyla anılmaya başlamışlardır. Tam anlamıyla ticari bir amaç doğrultusunda kurulmayan eğitim sektörüne ait kuruluşlar da içinde buldukları bölgelere çok ciddi ekonomik getiriler sağlayabilmektedirler. Üniversiteler ekonomiyi canlandıran kuruluşların en başında gelmektedir. Avrupa ülkelerinde 20. yüzyılın ortalarından sonra üniversitelerin ekonomik canlılık getirme öngörüsüyle gelişmemiş bölgelerde bu kuruluşlar yaygınlaştırılarak o bölgelerin gelişimine katkı sunması beklenmiştir (Özyaba, 1999).

Belli endüstri kollarının buldukları bölgelerin ekonomik varlıklarına doğrudan etki etmeleri gibi üniversiteler de buldukları bölgeler için ekonomik canlılık ve istikrar vesilesi olarak kuruldukları bölgeye etki ettikleri ifade edilebilir. Turizm sektöründe turistlerin bölge ekonomilerine yaptıkları katkının bir benzerini üniversite öğrencilerinin buldukları şehirlere yaptıkları düşünülebilir. (Aydemir, 1994).

Üniversitelerin kuruldukları bölgelere hem sosyo-kültürel hem de ekonomik katkılar sağladığı aşikârdır. Yerel ekonomiyi kalkındırmasına ek olarak üniversiteler, yeni finans kaynaklarının da ortaya çıkmasını sağlar. Bir taraftan bölgede sosyal yaşam kalitesi artarken diğer taraftan ekonomik istikrar sağlanır. Böylelikle üniversiteler sayesinde sosyolojik bakımdan gelişme, ekonomik bakımdan da kalkınma sağlanmış olur (Demireli ve Taşkın, 2013). Üniversitelerin son zamanlarda büyük merkezi yerlerden farklı olarak daha küçük yerleşkelere kurulmasıyla, bu küçük yerleşkelerin bilimsel bilgiye ve hizmetlere ulaşmasının yanı sıra ekonomik açıdan gelişimlerine de katkı sağlanması amaçlanmıştır (Tösten, Anık ve Kayan, 2017).

İlgili literatür incelendiğinde üniversitelerin buldukları şehrin ekonomisine olan katkıları üzerine çok sayıda çalışma yapılmıştır (Tösten vd., 2017; Yılmaz ve Kaynak, 2011; Yaylalı, Özer ve Dilek, 2012; Výrostová ve Výrost, 2007; Selçuk, 2012; Özer ve Çalmaşur, 2010; Ergun, 2014; Tösten, Çenberlitaş ve Gökoğlan, 2013; Ascani, Crescenzi ve Iammarino, 2012; Akçakanat, Çarıkçı ve Dulupçu, 2010; Akengin ve Kaykı, 2013). Yapılan araştırmalar sonucunda üniversitelerin buldukları bölgelere doğrudan ve dolaylı olarak birçok katkısının olduğu anlaşılmaktadır.

Yukarıda sayılan nedenlerden dolayı bu çalışma bölge ekonomilerinin ve sosyal hayatın gelişimi açısından önemli etkileri olan üniversite öğrencilerinin, okudukları üniversitenin bulunduğu bölgedeki yerel ekonomiye nasıl bir katkı sunduklarını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda yapılan

araştırmada üniversite öğrencilerinin harcamaları incelenmiş olup elde edilen bu veriler doğrultusunda yerel işletmecilere, yerel yöneticilere, yerel halka ve yatırım sahiplerine öneriler sunulmuştur.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nicel desenli betimsel tarama modelindedir. Tarama araştırması, bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalara tarama (survey) araştırması denir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2014:14).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, 2016-2017 öğretim yılında Mardin Üniversitesinde kayıtlı 7582 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini Mardin Üniversitesine kayıtlı öğrenciler arasından basit random yöntemiyle seçilen 287 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Belirlenen amaçlara ulaşmak amacıyla ölçme aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Anket formu kişisel bilgiler, gelir durumu, gider kalemleri ve ziyaretçi bilgileri olmak üzere dört ana bölümden oluşmaktadır.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmanın veri analizinde betimsel istatistikler kullanılmıştır. Araştırma kapsamında toplanan 287 verinin tamamı analize tabi tutulmuştur. Betimsel istatistiklerden yüzde ve frekans değerleri ile genel olarak aylık harcama miktarının aritmetik ortalamasına bakılmıştır. Ayrıca öğrencilerin aylık harcamalarının cinsiyete göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini ortaya koymak için t-testi kullanılmıştır.

Bulgular ve Tartışma

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin harcama kalemleri, harcama maliyetleri ve sonuçları yorumlanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine ve yaşadıkları şehre ilişkin betimsel istatistikler Tablo 1.'de verilmiştir.

Tablo 1.
Öğrencilerin Cinsiyetlerine ve Yaşadıkları Şehre İlişkin Çapraz Tablo

Cinsiyet	Şehir		Toplam
	Mardin	Diğer	
Kadın	62 %30.2	143 %69.8	205 %71.4
Erkek	18 %22	64 %78	82 %28.6
Toplam	80 %27.9	207 %72.1	287 %100

Araştırmaya katılan öğrencilerin %71.4'ü kadındır. Kadın öğrencilerin %30.2'si Mardin'de, % 69.8'i ise Mardin ili dışında yaşamaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %28.6'sı erkektir. Erkek öğrencilerin %22'si Mardin'de yaşarken, %78'i bu ilin dışında yaşadıklarını belirtmiştir. Araştırmaya katılan tüm öğrencilerin %27.9'u Mardin'de yaşarken, bu ile okumak için dışarıdan gelen öğrencilerin oranı ise %72.1'dir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin barınma yerlerine ilişkin betimsel istatistikler Tablo 2.'de verilmiştir.

Tablo 2.
Öğrencilerin Barınma Yerlerine İlişkin Bilgiler

Barınma Yeri	F	%
Kiralık ev	83	28.9
Kredi ve Yurtlar Kurumu	139	48.4
Özel Yurt	17	5.9
Ailesi ile	48	16.8
Toplam	287	100

Tablo 2. incelendiğinde öğrencilerin çoğunluğunun Kredi ve Yurtlar Kurumu'nda kaldıkları görülmektedir (%48.4). Bunu sırasıyla kiralık evde kaldıklarını belirten öğrenciler (%28.9), ailesi ile kalanlar (%16.8) ve özel yurttan kalanlar (%5.9) izlemektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin aylık gelir durumlarına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 3.'te verilmiştir.

Tablo 3.
Öğrencilerin 2016-2017 Öğretim Yılı Aylık Gelir Durumları

Gelir Durumu	F	%
0 – 300	27	9.4
301 – 600	190	66.2
601 – 900	55	19.2
901 – 1200	15	5.2
Toplam	287	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin %66.2'sinin gelirinin 301 ile 600 ₺ arasında olduğu tespit edilmiştir. 601 ile 900 ₺ arasında gelire sahip öğrenciler %19.2'dir. Öğrencilerinin çok azının (%5.2) geliri 901 ile 1200 ₺ arasındadır. 301 ₺'nin altında gelire sahip olduğunu belirten öğrencilerin de çok fazla olmadığı görülmektedir (9.4). Öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%85.4) ortalama gelirinin 301 ile 900 ₺ arasında değişmesinde KYK'dan aldıkları kredi veya bursların önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin aylık gelir kaynaklarına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 4.'te verilmiştir.

Tablo 4.
Öğrencilerin 2016-2017 Öğretim Yılı Aylık Gelir Kaynakları ve Ortalamaları

Gelir Kaynağı	F	\bar{X}
Aile	230	259 ₺
Burs	223	402.4 ₺
İş	12	445.8 ₺

Tablo 4. incelendiğinde ailesinden aylık gelir aldığını belirten 230 öğrenci olduğu ve bu öğrencilerin ailelerinden elde ettikleri aylık gelir ortalama 259 ₺'dir. Aileden geliri olmadığını belirten 57 öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrenciler ortalamaya dâhil edildiğinde aile gelir ortalaması 207.56 ₺'ye düşmektedir. 223 öğrencinin burs veya kredi alabildiği ve buradan sağladıkları ortalama aylık gelirin 402.4 ₺ olduğu görülmektedir. Burs almayan 64 bu ortalamaya dâhil edildiğinde aylık ortalama burs veya kredi miktarı 312.68 ₺'ye düşmektedir. Bir işte çalışan ve buradan geliri olan öğrenci sayısı 12'dir. Çalıştıkları işten ortalama 445.8 ₺ gelir elde etmektedirler. Ancak öğrencilerin çoğu bir işte çalışmadıklarından öğrencilerin tümü bu ortalamaya dâhil edildiğinde iş geliri ortalaması 18.64 ₺'ye düşmektedir. Öğrencilerin gelir kaynakları incelendiğinde en yüksek katkıyı burs veya kredilerin sağladığı görülmektedir. Aileler gelir kaynağı olarak ikinci sırada yer almaktadır. Bir işte çalışma imkânı olan öğrenci sayısı az olduğundan olsa gerek, öğrencilerin işten elde ettikleri ortalama gelir çok düşük düzeylerde kalmaktadır. Öğrencilerin toplam aylık gelir ortalaması ise 538.89 ₺'dir. Tablo

2.'de de görülebileceği gibi 301 ile 600 ₺ arasında gelire sahip öğrenciler %66.2 ile ilk sırada yer almaktadır.

Öğrencilerin toplam ortalama aylık gelirlerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelemek için bağımlı değişkene ilişkin ölçümlerin her iki grupta da normal dağılıp dağılmadığı test edilmiş ve verilerin normal dağıldığı görülmüştür (kadınlarda Skewness= .601, Kurtosis= .962; erkeklerde Skewness= .713, Kurtosis= .367). Öğrencilerin aylık gelirlerinin cinsiyete göre t-testi sonuçları Tablo 5.'te verilmiştir.

Tablo 5.
Öğrencilerin Aylık Gelirlerinin Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Kadın	205	527.61	182.76	285	-1.63	.105
Erkek	82	567.07	193.24			

Öğrencilerin toplam ortalama aylık gelirleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p=.105$). Kadın öğrencilerin aylık ortalama gelirleri ($\bar{X}=527.61$), erkek öğrencilerin aylık ortalama gelirlerinden ($\bar{X}=567.07$) 39.46 ₺ daha düşük olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin toplam ortalama aylık gelirlerinin yaşadıkları şehre göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelemek için bağımlı değişkene ilişkin ölçümlerin her iki grupta da normal dağılıp dağılmadığı test edilmiş ve verilerin normal dağıldığı görülmüştür (Mardin'de Skewness= .568, Kurtosis= .508; diğerlerinde Skewness= .803, Kurtosis= .804). Öğrencilerin aylık gelirlerinin yaşadıkları şehre göre t-testi sonuçları Tablo 6.'te verilmiştir.

Tablo 6.
Öğrencilerin Aylık Gelirlerinin Yaşadıkları Şehre Göre T-Testi Sonuçları

Yaşanılan Şehir	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Mardin	80	513	218.90	285	-1.32	.190
Diğer	207	548.89	171.66			

Öğrencilerin toplam ortalama aylık gelirleri yaşadıkları şehre göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p=.190$). Mardin'de yaşayan öğrencilerin aylık ortalama gelirleri ($\bar{X}=513$), diğer şehirlerde yaşayan öğrencilerin aylık ortalama gelirlerinden ($\bar{X}=548.89$) 35.89 ₺ daha düşük olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin aylık gider durumlarına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 7.'de verilmiştir.

Tablo 7.
Öğrencilerin 2016-2017 Öğretim Yılı Aylık Gider Durumları

Gider Durumu	F	%
0 – 300	15	5.2
301 – 600	158	55.1
601 – 900	102	35.5
901 – 1200	12	4.2
Toplam	287	100

Öğrencilerin %5.2 gibi az bir kısmı 300 ₺ ve altında harcama yaptıklarını belirtmişlerdir. Giderinin 301 ile 600 ₺ arasında olduğunu belirtenlerin oranı %55.1 iken, %35.5'i 601 ile 900 ₺ arasında harcama yaptıklarını belirtmiştir. 901 ₺ ve üzeri harcama yapanların ise %4.2'de kaldığı görülmektedir. 601 ₺ üzeri gelire sahip öğrencilerin oranı %24.4 iken, bu miktarın üzerinde harcama yapan öğrencilerin oranı % 39.7'dir. Dolayısıyla öğrencilerin belli bir bölümünün giderlerinin gelirlerinden daha fazla olduğu söylenebilir.

Öğrenci giderlerinin harcama gruplarına dağılımı Tablo 8.'de verilmiştir. Tablo 8. incelendiğinde barınma gideri olduğunu belirten 245 öğrenci olduğu ve bu öğrencilerin barınmaya aylık ortalama 237.88 ₺ harcadıkları görülmektedir. Barınma gideri olmadığını belirten 42 öğrenci de bu ortalamaya dâhil edildiğinde, öğrencilerin genel olarak barınmaya harcadıkları miktar 203.07 ₺ olmaktadır. 264 öğrencinin gıda harcaması yaptığı ve bu harcama miktarının aylık 97.02 ₺ olduğu görülmektedir. Gıda gideri olmayan 23 öğrenci bu ortalamaya dâhil edildiğinde öğrencilerin aylık ortalama gıda gideri miktarı 89.25 ₺'ye düşmektedir. Öğrencilerin 1'i hariç tamamı ulaşım giderlerinin olduğu belirtmişlerdir. Öğrencilerin aylık ortalama ulaşımın gideri 81.58 ₺'dir. Ulaşım gideri olmadığını belirten 1 öğrenci de ortalamaya dâhil edildiğinde bu miktar 81.29 ₺ olmaktadır. Eğitim harcaması yaptığını belirten 267 öğrenci vardır. Bu öğrencilerin eğitim gideri olarak aylık ortalama 58.05 ₺ harcadıkları görülmektedir. Eğitim harcaması olmadığını belirten 20 öğrenci de bu ortalamaya dâhil edildiğinde öğrencilerin genel olarak eğitim gideri aylık 54.01 ₺ olmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin aylık gider kalemlerine ilişkin betimsel istatistikler Tablo 8.'de verilmiştir.

Tablo 8.
Öğrencilerin 2016-2017 Öğretim Yılı Aylık Gider Kalemleri ve Ortalamaları

Gider Kalemleri	F	\bar{X}
Barınma gideri	245	237.88 ₺
Gıda gideri	264	97.02 ₺
Ulaşım gideri	286	81.58 ₺
Eğitim gideri	267	58.05 ₺
Eğlence gideri	186	57.51 ₺
Giyim gideri	217	85.90 ₺
Sağlık gideri	142	44.93 ₺
Diğer giderler	75	94.60 ₺

186 öğrenci eğlence gideri olduğunu belirtmiştir. Öğrenciler tarafından eğlenceye ayrılan aylık ortalama miktar 57.51 ₺'dir. Bu ortalamaya eğlenceye para harcamadığını belirten 101 öğrenci dâhil edildiğinde ortalama 37.27 ₺'ye düşmektedir. Giyim için harcama yapan öğrenci sayısı 217 ve aylık ortalama miktarı 85.90 ₺'dir. Giyim harcaması yapmadığını belirten 70 öğrenci bu ortalamaya dâhil edildiğinde bu miktar 64.95 ₺'ye düşmektedir. 142 öğrenci sağlık giderinin olduğunu belirttiği ve bu kaleme aylık 44.93 ₺ harcadıkları görülmektedir. Sağlık harcaması yapmadığını belirten 145 öğrenci de dâhil edildiğinde, sağlık için harcanan aylık miktar 22.23 ₺ olmaktadır. Sigara, kuaför, iletişim ücretleri, özel kurs ve spor faaliyetleri gibi diğer giderleri olduğunu belirten öğrenci sayısının 75 olduğu görülmektedir. Diğer giderler kalemi altında yapılan aylık ortalama harcama miktarı 94.60 ₺'dir. Böyle bir harcama yapmadığını belirten 212 öğrenci ortalamaya dâhil edildiğinde, bu miktar 24.72 ₺'ye düşmektedir.

Öğrencilerin genel olarak en çok barınmaya, gıdaya ve ulaşımaya; en az ise eğlenceye, sağlığa ve diğer giderlere para harcadıkları görülmektedir. Öğrencilerin toplam aylık gider ortalaması ise 576.78 ₺'dir. Tablo 6.'da da görülebileceği gibi 301 ile 600 ₺ arasında gidere sahip öğrenciler %55.1 ile ilk sırada yer almaktadır.

Öğrencilerin toplam ortalama aylık giderlerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelemek için bağımlı değişkene ilişkin ölçümlerin her iki grupta da normal dağılıp dağılmadığı test edilmiş ve verilerin normal dağıldığı görülmüştür (kadınlarda Skewness= .408, Kurtosis= -.012; erkeklerde Skewness= .453, Kurtosis= .163). Öğrencilerin aylık giderlerinin cinsiyete göre t-testi sonuçları Tablo 9.'de verilmiştir.

Tablo 9.
Öğrencilerin Aylık Giderlerinin Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Kadın	205	570.72	195.42	285	-.843	.400
Erkek	82	591.95	185.75			

Öğrencilerin toplam ortalama aylık giderleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p=.400$). Kadın öğrencilerin aylık ortalama giderleri ($\bar{X}=570.72$), erkek öğrencilerin aylık ortalama giderlerinden ($\bar{X}=591.95$) 21.23 ₺ daha düşük olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin toplam ortalama aylık giderlerinin yaşadıkları şehre göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelemek için bağımlı değişkene ilişkin ölçümlerin her iki grupta da normal dağılıp dağılmadığı test edilmiş ve verilerin normal dağıldığı görülmüştür (Mardin’de Skewness= .513, Kurtosis= .008; diğerlerinde Skewness= .611, Kurtosis= -.212). Öğrencilerin aylık giderlerinin yaşadıkları şehre göre t-testi sonuçları Tablo 10.’da verilmiştir.

Tablo 10.
Öğrencilerin Aylık Giderlerinin Yaşadıkları Şehre Göre T-Testi Sonuçları

Yaşanılan Şehir	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Mardin	80	524.19	229.17	285	-2.577	.011
Diğer	207	597.11	172.87			

Öğrencilerin toplam ortalama aylık giderleri yaşadıkları şehre göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p=.011$). Mardin’de yaşayan öğrencilerin aylık ortalama giderleri ($\bar{X}=524.19$), diğer şehirlerde yaşayan öğrencilerin aylık ortalama giderlerinden ($\bar{X}=597.11$) 72.92 ₺ daha düşük olduğu görülmektedir. Diğer şehirlerde yaşayan öğrencilerin toplam aylık giderlerinin Mardin’de yaşayan öğrencilerinkinden anlamlı olarak yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin toplam ortalama aylık gelirleri ile toplam ortalama aylık giderleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını incelemek için ilişkili iki ölçüm setine ait fark puanlarının normal dağılıp dağılmadığı test edilmiş ve verilerin normal dağıldığı görülmüştür (Gelirde Skewness= .639, Kurtosis= .768; giderde Skewness= .409, Kurtosis= .014). Öğrencilerin toplam ortalama aylık gelirleri ile toplam ortalama aylık giderleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımlı iki örnek t-testi sonuçları Tablo 11.’da verilmiştir.

Tablo 11.

Öğrencilerin Aylık Gelirleri ile Aylık Giderlerine Göre Bağımlı İki Örnek T-Testi Sonuçları

Aylık	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Gelir	287	538.89	186.33	286	-3.461	.001
Gider	287	576.78	192.63			

Öğrencilerin toplam ortalama aylık gelirleri ile toplam ortalama aylık giderleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=.001$). Öğrencilerin aylık ortalama gelirleri ($\bar{X}=538.89$), aylık ortalama giderlerinden ($\bar{X}=576.78$) 37.89 ₺ daha düşük olduğu görülmektedir. Bu sonuç öğrencilerin her ay yaklaşık 37.89 ₺ borçlandığını ve eğitimlerini bu borç kaskacında sürdürdüklerini göstermektedir.

Mardin Artuklu Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin şehre yaptıkları yıllık ekonomik katkıya ilişkin betimsel istatistikler Tablo 12.'de verilmiştir.

Tablo 12.

Öğrencilerin Şehre Yaptıkları Yıllık Ekonomik Katkı

Toplam Öğrenci Sayısı	\bar{X}				Yıllık Toplam
	Aylık Gider	Şehirde Bulunma Süresi (Ay)	Yıllık Ziyaretçi Sayısı	Ziyaretçi Harcaması	
7582	576.78 ₺	9	2	74.63 ₺	40.490.002,96₺

Öğrenci sayısı olan 7582 ile ortalama aylık gider miktarı olan 576.78 ₺ çarpılmış ve öğrencilerin şehirdeki bir aylık toplam harcamaları tespit edilmiştir. Öğrenciler yıl içerisinde yaklaşık 9 ay bu şehirde yaşadıklarından çıkan aylık toplam harcama miktarı 9 ile çarpılmıştır. Böylelikle sadece öğrencilerin şehre yaptıkları yıllık ekonomik katkı miktarı (39.358.313,64 ₺) elde edilmiştir. Bir yıl içerisinde öğrencileri ziyaret etmek için şehre gelen kişi sayısı öğrenci başı yaklaşık 2 kişidir ve her bir ziyaretçinin Mardin'de yaptığı ortalama harcama 74.63 ₺'dir. Öğrenci sayısı 2 ile çarpılarak yıllık ziyaretçi sayısı (15.164) elde edilmiş ve elde edilen sayı 74.63 ₺ ile çarpılarak ziyaretçilerin yıl içerisinde şehre yaptıkları katkı (1.131.689,32 ₺) tespit edilmiştir. Öğrencilerin ve onları ziyarete gelenlerin yaptıkları tüm harcamaların Mardin'de yapıldığı varsayıldığında, Mardin ili ekonomisine olan yıllık katkısının toplam **40.490.002,96 ₺** olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmanın amacı, Mardin Artuklu Üniversitesi öğrencilerinin gelir-harcama ilişkisini, toplam harcamalarının gider kalemleri itibariyle dağılımını ve üniversite öğrencilerinin il ekonomisine katkısını araştırmaktır. Araştırma sonucunda öğrencilerin toplam aylık gelir ortalamasının 538.89 ₺, toplam aylık gider ortalamasının ise 576.78 ₺ olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin gelir ve giderleri arasındaki 37.89 ₺'lik farkın manidar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin toplam ortalama aylık gelirleri ne cinsiyete göre ne de yaşadıkları şehre göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğrencilerin toplam ortalama aylık giderleri ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermezken, öğrencilerin yaşadıkları şehre göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Üniversite öğrencilerin şehrin ekonomisine yaptıkları yıllık katkı yaklaşık 40.490.002,96 ₺ olarak bulunmuştur.

Öğrencilerin toplam ortalama aylık gelirleri ile toplam ortalama aylık giderleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuş olup öğrencilerin giderlerinin gelirlerinden daha yüksek (37.89 ₺) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç öğrencilerin tasarruf edemedikleri gibi eğitimlerini ekonomik olarak zor koşullar altında sürdürdüklerini ortaya koymaktadır. Öğrencilerin yaşam kalitesinin artırılması için üniversite tarafından daha fazla öğrenciye yerleşke içerisinde yarı zamanlı iş imkânının tanınması, burslar verilmesi, verilen burs miktarlarının artırılması, alanlarına göre özel sektör kuruluşları ile anlaşmalar yapılarak veya devlet kurumlarında iş imkânları oluşturularak, öğrencilerin çalışma şartlarının artırılması hem öğrencileri eğitimlerini ekonomik sıkıntılar altında sürdürmekten kurtaracaktır hem de yerel ekonomiye olan katkıyı daha da arttıracaktır.

İlgili literatürde harcama analizi üzerine yapılmış çalışmalardan Tösten, vd. (2017)'nin Siirt Üniversitesi'nde yaptıkları çalışmada öğrencilerin şehre olan mali katkısı aylık yaklaşık 6.532.500 ₺, yıllık ise yaklaşık 78.390.000 ₺ olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada Siirt Üniversitesi öğrencilerinin harcama kalemlerine bakıldığında en fazla harcamanın barınma, yiyecek-içecek ve giyimde olduğu; sosyal, kültürel ve sportif aktiviteler ile ilgili çok fazla harcamanın olmadığı anlaşılmıştır. Dulupçu ve Çarıkçı'nın (2007) 1.000 öğrenci ile Süleyman Demirel Üniversitesi'nde yaptıkları çalışmaya göre, üniversitede okuyan bir öğrenci ayda 493 ₺ civarında para harcamaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda Süleyman Demirel Üniversitesi'nde okuyan 19 bin 719 öğrenci Isparta ilinin aylık ekonomisine yaklaşık olarak 9,7 milyon TL'lik ekonomik katkı yaptığı ve 1 yılda öğrencilerin Isparta iline yaklaşık olarak 78 milyon TL tutarında katkı yaptıkları görülmüştür. Yapılan benzer çalışmalarda da öğrencilerin en fazla barınma ve gıda kalemlerine ödeme yaptıkları, şehirlerin gelişmişlik derecesine göre eğlence ve sosyal giderlerde farklılıklar oluştuğu ve şehir dışından gelenlerin giderlerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Üniversiteler buldukları bölgelerin ekonomik gelişmişliklerine göz ardı edilemeyecek ölçüde katkılar sunmaktadırlar. Ülkemizin ücra köşelerindeki yerleşim yerlerinde kurulan yüksekokullar gerek sosyal gerekse ekonomik açıdan buldukları bölgeler için can damarı konumunda oldukları ifade edilebilir. Yapılan çalışmada üniversitede okuyan öğrencilerin yaptıkları harcamalarla o bölgeye sağladıkları ekonomik fayda incelenmiştir. Aynı zamanda, öğrencilerin kendileriyle birlikte bölgeye çektikleri akraba, arkadaş vb. şekildeki insan kaynağı ayrıca üniversite bünyesinde yapılan organizasyonlar da düşünüldüğünde aslında üniversitelerin buldukları bölgelere yapılan araştırmada ölçülen etkiden çok daha büyük bir etki yaptığı söylenebilir.

Yapılan bu araştırmanın benzerlerinin ülkemizin farklı bölgelerindeki meslek yüksekokullarında, fakültelerinde ve üniversitelerinde yapılmasıyla elde edilen sonuçlar daha genellenebilir bir nitelik kazanacaktır. Bunun yanı sıra araştırmadan çok yönlü veriler elde edip daha sağlıklı sonuçlara ulaşmak adına bölgede bulunan öğrencilerin ekonomik etkileşimde buldukları işletmeler ve hizmet kolları da bu çalışmaya dâhil edilebilir.

KAYNAKÇA

- Akçakanat, T., Çarıkçı, İ., ve Dulupçu, M. A. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Buldukları İl Merkezine Ekonomik Katkıları ve Harcama Eğilimleri: Isparta 2003–2009 Yılları Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2010 (22).
- Akengin, H. ve Kaykı, A.(2013). Şehirleşme Üniversite İlişisine Bir Örnek: Gazimağusa, *Marmara Coğrafya Dergisi*.
- Ascani, A., Crescenzi, R., & Iammarino, S. (2012). Regional Economic Development: A Review. Interregionally Cohesive Neighborhoods (SEARCH) within the 7th European Community Framework Programme FP7-SSH -2010.2.2-1 (266834) European Commission.
- Aydemir, Saliha E. (1994), “Karadeniz Teknik Üniversitesinin Kent ve Bölge Ekonomisine Doğrudan ve Dolaylı Ekonomik Etkileri”, Bölgesel Kalkınma Sempozyumu, Trabzon, s.195–210.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. 18. Baskı Ankara: Pegem Akademi.
- Demireli, C. ve Taşkın, E. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Buldukları Şehre Ekonomik Katkıları: Kütahya İl Merkezi Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 37.
- Dulupçu, M., & Çarıkçı, İ. (2007). 2007 yılı öğrenci harcama eğilimleri, tutumları, sorunları ve en iyi tercihleri.
- Ergun, C. (2014). Üniversite ve Kent İlişkisi Üzerine Görüşler: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(31), 216-237.

- Özer, H., Akan, Y., & Çalmaşur, G. (2010). Atatürk Üniversitesi Öğrencilerinin Gelir-Harcama İlişkisi. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 11(1), 231-249.
- Özyaba, M. (1999). Kentsel gelişmede üniversitenin rolü: Uludağ Üniversitesi ve Bursa. *UMED Uludağ Üniversitesi Mezunlar Derneği 3. Geleneksel Mezunlar Buluşması*, 4-5.
- Selçuk, G. N. (2012). Atatürk Üniversitesi Öğrencilerinin Harcamalarının Analizi ve Erzurum Ekonomisine Katkısı/The Expenditure Analysis for the Students of Ataturk University and its Contribution to the Economy of Erzurum. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(3).
- Tösten, R. , Çenberlitaş, İ., Gökoğlan, K. (2013). Dicle Üniversitesi Öğrenci Profili ve Harcama Analizi. *Elektronik Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5,10.
- Tösten, R., Anık, S., Kayan, M. S. (2017). Siirt Üniversitesi Öğrenci Profili ve Harcama Analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4,17.
- Výrostová, V. - Výrost, T. (2007). Measuring The Role of Universities in Regional Development, *2nd Central European Conference in Regional Science, Slovak Republic*.
- Yaylalı, M., Özer, H., & Dilek, Ö. (2012). Selçuk Üniversitesi Seydişehir Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Gelir-Harcama İlişkisi ve Meslek Yüksekokulunun İlçe Ekonomisine Katkısı. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 7(13), 1-13.
- Yılmaz, M. K., ve Kaynak, S. (2011). Sosyo-ekonomik dönüşüm sürecinde üniversitelerin rolü ve yöre halkının üniversite'den beklentileri ile ilgili bir uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(4), 55-73.

